

castellà per què, quan sigui gran, no se li conegui per l'accent la seva procedència". Com en les historietes, només ens cal posar: "sense paraules". L'anècdota és prou eloqüent. També recordo el "sardanes?... va!..." d'un company d'infantesa que, ballador de mena, diu que és al·lèrgic a les sardanes. Un arriba a comprendre l'alèrgia que en aquest cas potser hi hauria el deure de dissimular-la, però no acaba d'entendre l'actitud despectiva que, deslligant-se de la dansa, arriba al mateix símbol. De la mateixa manera que un sent el pessigolleig del goig quan veu reflectida o penetrada l'ànima del Principat en els ulls o en el cor dels que vénen de fora, un sent també el dardell del dolor quan veu aquesta mateixa ànima incompresa, potser despectivament tolerada, en els ulls o en el cor dels que són de casa mateix. Serà veritat que no ens adonem del nostre bagatge fins que els altres ens el descobreixen?

I referent al tercer punt —al de la matèria per a reflexionar— em sembla que no podem fer altra cosa sinó contrastar unes actituds i altres. No cal esforçar-nos gaire per imaginar l'esforç d'unes noies negres per a aprendre el català; en canvi ens hem d'esforçar molt per entendre el poc esforç d'una porció de joventut per a llegir i parlar correctament la seva llengua. Tampoc no ens costa gens d'imaginar l'esforç que suposa per unes africanes, aprendre de ballar la nostra dansa representativa. Per què —un es pregunta— als nostres aplecs hi ha tanta manca de joventut? Es evident que molts (noies i nois) no saben ballar sardanes. Parlant amb un grup, en ocasió d'un aplec celebrat a la nostra bella capital empordanesa, vaig arribar a la conclusió que molts es marginen de les ballades de sardanes perquè no les saben ballar. Tampoc no es volen esforçar per aprendre'n. Possiblement no hem arribat encara al descobriment dels valors de l'idioma que és l'accent més audible de la nostra personalitat ni de la sardana que constitueix el seu accent visible. En certa manera estem en deute amb nosaltres mateixos perquè podem presumir d'una riquesa que ens pertany i que hem d'augmentar, restem amb els braços plegats, incomprensiblement passius, deixant-nos passar la mà per la cara per molts forasters que arriben i s'enamoren d'allò que és nostre, genuïnament nostre i que no ens sap greu (actitud generosa també molt nostra) que els altres ho participin.

No oblidaré fàcilment aquelles dues noies negres que ballaven sardanes i parlaven català.

MANUEL PONT I BOSCH